

कामलोभौ अतिअत्यंतगच्छतिप्रामोतीतिकामलोभातिगः ॥ १९ ॥ आनंत्यब्रह्मभावं ॥ २० ॥ शंकल्याणं ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ अनुमानमपि धर्मे प्रमाणमित्याह अफलइति अयंभावः यदि धर्मो न स्यात्तर्हि ऊर्ध्वगतिकश्चिदपि नाभ्युयात् जायस्यभियस्वेति मशकादीनां पूर्वसंस्कारात्पुनः पुनस्तत्तज्जातीयदेहस्यैव प्राप्तिश्च्युते रंधतमः प्राप्तिरेव सर्वेषां स्यात् ततश्च शास्त्रानर्थक्यं यदितु धर्मोऽस्ति तर्हि तेषामपि विशिष्टदेशनिवासादिजनितस्य पुण्यस्यापरिहार्यत्वात् ऊर्ध्वगतिः संभवति ॥ २५ ॥ ननु यथा तृणात्क्षीरं क्षीराद्दधीति वत्परिणामक्रमादेव तत्तद्विशिष्टदेहलाभादूर्ध्वगतिर्भविष्यति किं धर्मेणेत्याशंक्याह निर्वाणमिति दधोपिगवोपभुक्तात्क्षीरमूत्रादिनोचपरिणामदृष्टेर्नैतद्युक्तं तथा च मोक्षासिद्धिः तस्यां च सत्यां बोधशून्याः पशुजीविकां जीवेयुरंधतमः प्रविशेयुरेवेत्यर्थः ततश्च तेषां तुल्याः विद्यां विद्ययानैव युज्येरन्

प्रमाणाद्विनिवृत्तो हि वेदशास्त्रार्थनिंदकः ॥ कामलोभातिगोमूढो नरकं प्रतिपद्यते ॥ १९ ॥ यस्तु नित्यं कृतमतिर्धर्ममेवाभिपद्यते ॥ अशंकमानः कल्याणिसोऽमुत्रानंत्यमभ्युते ॥ २० ॥ आर्षे प्रमाणमुक्त्रम्यधर्मं न प्रतिपालयन् ॥ सर्वशास्त्रातिगोमूढः शंजन्मसु न विंदति ॥ २१ ॥ यस्य नार्षे प्रमाणं स्याच्छिष्टाचारश्च भाविनि ॥ न वै तस्य परो लोको नायमस्तीति निश्चयः ॥ २२ ॥ शिष्टैराचरितं धर्मं कृष्णो माऽस्माभिः शंकिताः ॥ पुराणमृषिभिः प्रोक्तं सर्वज्ञैः सर्वदर्शिभिः ॥ २३ ॥ धर्म एव पुवो नान्यः स्वर्गद्रौ पदि गच्छतां ॥ सैव नौः सागरस्येव वणिजः पारमिच्छतः ॥ २४ ॥ अफलो यदि धर्मः स्याच्चरितो धर्मचारिभिः ॥ अप्रतिष्ठे तमस्येतज्जगन्म जेदनिंदिते ॥ २५ ॥ निर्वाणं नाधिगच्छेयुर्जीवेयुः पशुजीविकां ॥ विद्यां ते नैव युज्येयुर्न चार्थं केचिदाप्नुयुः ॥ २६ ॥ तपश्च ब्रह्मचर्यं च यज्ञः स्वाध्याय एव च ॥ दाराक्षसाः ॥ ईश्वराः कस्य हेतोस्ते चरेयुर्धर्ममादृताः ॥ २७ ॥ फलदं त्विह विज्ञायथा तारं श्रेयसि ध्रुवं ॥ धर्मं ते व्यचरन् कृष्णो तद्विश्रेयः सनातनं ॥ ३० ॥ सनायमफलो धर्मो नाधर्मोऽफलवानपि ॥ दृश्यंतेऽपि हि विद्यानां फलानि तपसां तथा ॥ ३१ ॥

संतु तर्हि स्वभावेनैव सर्वेऽपि प्राणिनः किं विद्यया किं वामोक्षेणेत्याशंक्याह न चार्थं केचिदाप्नुयुरिति अयंभावः घटशरावोदंचनादिकार्यवैचित्र्यं क्रियावैचित्र्याय तं यथा दृष्टं तथा ऐहिकयत्नाभावेऽपि नृषु पश्वदिषु ज्ञानैश्वर्यतारतम्यं दृश्यमानं जन्मांतरीयक्रियानुमापकं तदभावे जगद्वैचित्र्यस्याकस्मिकनिधिलाभादेश्चासंभवः स्यादिति ॥ २६ ॥ अनादिपरंपरागतः शिष्टाचारोऽपि धर्मोऽस्ति त्वेप्रमाणमित्याह तपश्चेत्यादिना ॥ २७ ॥ विप्रलंभो वंचनं अयं यज्ञादिधर्मः ॥ २८ ॥ २९ ॥ श्रेयसि श्रेयोनिमित्तं धर्मं व्यचरन् तद्विधर्मो हि श्रेयः श्रेयः साधनं सनातनं अनाद्यनंतं ॥ ३० ॥ ३१ ॥